
[2000-11 i 14-RE](#)

CAUSA 2000-11 i 14-RE

Números de registre: 248-2000 i 285-2000. Recursos d'empara

SENTÈNCIA DEL DIA 13 DE DESEMBRE DEL 2000

BOPA núm. 78, de 20 de desembre del 2000

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el dia 19 de juliol del 2000 per la representació processal del Sr. Antoni Joaquim Meneses, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra l'aute de data 13 de juliol del 2000, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se pogut produir una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que sol·licita al Tribunal Constitucional que dicti sentència que "anul·li els Autes dictats per la Sala del Penal del MM.II. Tribunal Superior de Justícia de data 13 de juliol del 2000, Rotlle núm. 25/00, i de data 9 de juny del 2000, Rotlle núm. 24/00";

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el dia 11 de setembre del 2000 per la representació processal del Sr. José Augusto Fernandes Lopes, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra l'aute de data 11 d'agost del 2000, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se pogut produir una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció reconegut a l'article 10 de la Constitució, i atès que sol·licita al Tribunal Constitucional que dicti sentència en la qual s'atorgui l'empara sol·licitada, s'anul·lin els autes dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia de dates 13 de juliol i 11 d'agost del 2000, es declarin "infringits els drets establerts a l'article 10 de la Constitució i en especial (...) el dret a la jurisdicció i el dret al recurs en

els processos penals” i es retrotreguin les actuacions “al moment immediatament anterior a l’Aute de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia de data 13 de juliol de l’any 2000”;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist el Codi de procediment penal;

Vistos els informes respectius del Ministeri Fiscal de dates 15 i 28 de setembre del 2000;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional de data 13 d'octubre del 2000, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, els recursos d'empara interposats per la representació processal del Sr. Antoni Joaquim Meneses i per la representació processal del Sr. José Augusto Fernandes Lopes, i que va decidir acumular-los en una sola causa per identitat d'objecte;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional el dia 20 d'octubre del 2000 per la representació processal del Sr. Antoni Joaquim Meneses;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional el dia 23 d'octubre del 2000 per la representació processal del Sr. José Augusto Fernandes Lopes;

Vist l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el dia 24 d'octubre del 2000 mitjançant el qual R.M.P.O., com a tutora de la menor V.R.P. renuncia a la seva possibilitat de ser considerada com a part en la present causa;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les representacions processals de les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Philippe Ardant;

Antecedents

Primer

El Tribunal de Corts va dictar dues sentències condemnant, entre altres punts, els recurrents en empara actuals com a responsables penalment en concepte d'autors respectius d'un delict major de violació.

Segon

Ambdós condemnats van interposar sengles recursos d'apel·lació davant la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

Així mateix, ambdós condemnats van ser citats a comparèixer, mitjançant les providències respectives del Tribunal de Corts, davant el Tribunal Superior de Justícia en un termini de 15 dies.

Tercer

Cap dels recurrents en empara actuals van comparèixer dins el termini de quinze dies davant el Tribunal Superior de Justícia, que en va considerar el desistiment. La Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia considera que en el recurs d'apel·lació totes les parts estan obligades a comparèixer, i que tot i que l'article 200 del Codi de procediment penal parla solament del deure de comparèixer del Ministeri Fiscal i dels recorreguts, la interpretació del precepte segons la ratio legis obliga a imposar el mateix deure a ambdues parts del procés. Així mateix, considera que el respecte del principi d'igualtat entre les parts obliga a la mateixa conclusió.

Quart

Les representacions processals respectives dels recurrents en empara actuals van presentar els incidents de nul·litat d'actuacions corresponents davant la Sala Penal del Tribunal Superior de

Justícia, que va reiterar substancialment la seva argumentació anterior, però va afegir, que “és un deure de la part complir amb l’emplaçament que li ha fet el Tribunal de Corts, perquè no tindria sentit que a l’emplaçament de l’òrgan “a quo” no hagi de seguir el deure de la part de comparèixer davant l’òrgan “ad quem”.

Cinquè

Amb data 19 de juliol del 2000, la representació processal del Sr. Antoni Joaquim Meneses va interposar recurs d’empara davant el Tribunal Constitucional per vulneració del dret a la jurisdicció reconegut a l’article 10 de la Constitució.

En el seu escrit de recurs d’empara la representació processal del recurrent manifesta que “no es poden “combinar” els articles 200.1 i 202.1, ja que l’un i l’altre responen a dos escales o situacions processals diferents: l’article 200.1, estableix una primera fase processal una vegada interposat el recurs; l’article 202.1, regula com pot el recurrent desistir del seu recurs qüestió que no es dóna en el present cas tal com és evident, i és evident pel fons de la litis, pel recurs d’apel·lació (...), pel “fallo” de la Sentència dictada pel MM.II. Tribunal de Corts de condemna a una llarga pena de presó pel recurrent”. Per concloure, la representació processal del demandant afegeix que “el MM.II. Tribunal “a quo” ha mantingut una interpretació de la norma procedimental penal basada més en l’aplicació d’un cert Principi d’Autoritat Judicial més que no l’aplicació estricta del Principi de Legalitat”.

I finalment, aquesta representació processal demana al Tribunal Constitucional que acordi l’empara sol·licitada i anul·li els autes dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia de dates 13 de juliol i 9 de juny del 2000

Amb data 11 de setembre del 2000, la representació processal del Sr. José Augusto Fernandes Lopes va interposar recurs d’empara davant el Tribunal Constitucional per vulneració del dret a la jurisdicció i al recurs en processos penals reconeguts a l’article 10 de la Constitució.

En el seu escrit de recurs d’empara la representació processal del recurrent manifesta que “ens podem plantejar si l’absència de compareixença del propi recurrent, mitjançant en l’escrit de compareixença la reiteració i reproducció dels motius i proposició de proves ja exposats en el seu escrit de Recurs pot ésser un requisit formal indispensable i insubsanable, suficient per denegar el dret fonamental a recórrer en processos penals tipificat a l’article 10 de la Constitució andorrana”. Per concloure, la representació processal del recurrent afegeix que els autes del Tribunal Superior de Justícia “amb base a una interpretació i aplicació de l’article 200 de la Llei qualificada de modificació del Codi penal, comportant unes conseqüències desproporcionades al defecte formal

al·legat amb la manca de compareixença per part del propi recurrent, com a causa de la denegació del dret a recórrer, infringeix “els límits fixats per la Constitució” pel que fa el Dret fonamental a la jurisdicció i més precisament el dret al recurs en els processos penals”.

I finalment, aquesta representació processal demana al Tribunal Constitucional que acordi l'empara sol·licitada i anul·li els autes dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia de dates 13 de juliol i 11 d'agost del 2000 i que es retrotreguin les actuacions “al moment immediatament anterior a l'Aute de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia de data 13 de juliol de l'any 2000”.

Sisè

Amb dates 15 i 28 de setembre del 2000, el Ministeri Fiscal va presentar dos informes de contingut idèntic en què demanava la inadmissió a tràmit dels recursos d'empara presentats per incompetència manifesta del Tribunal Constitucional ja que “les normes de competència i procediment aplicables a l'Administració de justícia resten reservades a la Llei i que la potestat jurisdiccional és exercida, entre d'altres, pels Tribunals”, i per tant, correspon a les jurisdiccions ordinàries i no al Tribunal Constitucional d'interpretar les lleis que fixen les regles de procediment i competència. I a més, considera que es pot constatar una manca manifesta de contingut constitucional en la infracció denunciada.

Setè

Amb data 13 d'octubre del 2000, el Ple del Tribunal Constitucional va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, els dos recursos d'empara, que va acordar acumular en el mateix procediment per identitat d'objecte sota el número 2000-11 i 14-RE i, mitjançant providència de la mateixa data, es va trametre la causa a les parts perquè formulessin les al·legacions corresponents.

Vuitè

Amb dates 20 i 23 d'octubre del 2000, les representacions processals dels recurrents van presentar els escrits d'al·legacions respectius, en què reiteraven substancialment l'argumentació continguda en els seus escrits de recurs d'empara.

Amb data 24 de novembre del 2000, el Ministeri Fiscal i la representació processal del Sr. Antoni Joaquim Meneses, i amb data 28 de novembre del 2000 la representació processal del Sr. José Augusto Fernandes Lopes, van formular els escrits de conclusions en què reproduïen substancialment tot allò que fou al·legat i argumentat en els escrits precedents presentats davant el Tribunal Constitucional.

Fonaments jurídics

Considerant que

La Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia per fonamentar el seu rebuig a examinar el recurs d'apel·lació va combinar les disposicions dels articles 200.1 i 202.1 del Codi de procediment penal; aquesta Sala va estimar, per consegüent, que el contingut dels preceptes esmentats comportava per a la part recurrent, citada pel Tribunal de Corts, la mateixa obligació de comparèixer en el termini de 15 dies que la de les parts recorregudes i el Ministeri Fiscal, i que el fet de no respectar aquesta obligació havia de considerar-se com el desistiment del recurs.

Considerant que

L'article 200.1 del Codi de procediment penal preveu, en efecte, la compareixença del Ministeri Fiscal i de les parts recorregudes en el termini de 15 dies davant el tribunal ad quem.

Considerant que

Els articles 200 i 202 del Codi de procediment penal distingeixen clarament entre les parts recorregudes i el recurrent, i particularment en els apartats 1 i 2 de l'article 200, quan es tracta d'informar les parts recorregudes del recurs d'apel·lació presentat pel recurrent, per permetre a aquestes parts, eventualment, interposar un recurs contra la resolució objecte del recurs.

Considerant que

Així, doncs, els preceptes de l'apartat primer de l'article 200 no concerneixen el mateix recurrent i tota referència a una legislació anterior contrària tindria com a resultat, fer prevaler la llei més antiga, i encara més constrenyedora per a l'acusat recurrent, sobre la més recent.

Considerant que

Finalment, els preceptes del Codi de procediment penal, protectors de les parts, són d'interpretació estricta; el Tribunal Superior de Justícia no pot, amb el pretext de respectar el principi d'igualtat, imposar al recurrent el compliment d'una formalitat no prevista per la llei i deduir d'aquest incompliment una conseqüència tan greu, i fins i tot desmesurada, com és la renúncia implícita al seu recurs.

Considerant que

La Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia en jutjar que pel fet de no comparèixer en els terminis assenyalats pel Tribunal de Corts, els recurrents han mancat a una obligació imposada pel Codi de procediment penal que ha de ser sancionada per la renúncia al seu recurs, ha vulnerat els drets fonamentals a la jurisdicció i al recurs, en matèria penal, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

DECISIÓ:

En atenció a tot el que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Atorgar l'empara sol·licitada per la representació processal del Sr. Antoni Joaquim Meneses en el

present recurs.

Atorgar l'empara sol·licitada per la representació processal del Sr. José Augusto Fernandes Lopes en el present recurs.

Segon

Anul·lar els autes de dates 9 de juny i 13 de juliol del 2000, dictats en la causa núm. TC-77-3/99, i els autes de dates 13 de juliol i 11 d'agost del 2000, dictats en la causa núm. TC-100-3/99, per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia i retornar les actuacions a la fase d'admissió a tràmit dels recursos d'apel·lació, interposats pels recurrents, a fi que la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, d'acord amb les disposicions del Codi de procediment penal, es pronunciï sobre les sentències de dates 26 de febrer i 27 d'abril del 2000, dictades pel Tribunal de Corts.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a les representacions processals de les parts, al Ministeri Fiscal, al president del Tribunal Superior de Justícia i al president del Tribunal de Corts, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 13 de desembre del 2000.

Pere Vilanova Trias

Joan Josep López Burniol

President

Vicepresident

Philippe Ardant

Miguel Ángel Aparicio Pérez

Magistrat

Magistrat